

хорошо організованого общества, а также охарактеризованы принцип справедливости как честности.

Ключевые слова: государство, базовая структура общества, справедливость, честность, благо.

* * *

УДК 323/327(477)

Кононенко М. Г.

аспірантка кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ), mashgo0702@hotmail.com

ОСНОВНІ НАПРЯМИ СПІВРОБІТНИЦТВА КНР З РАДОЮ СПІВРОБІТНИЦТВА АРАБСЬКИХ ДЕРЖАВ ПЕРСЬКОЇ ЗАТОКИ

Головним принципом відносин нового типу КНР з державами регіону Перської затоки є взаємовигідне економічне співробітництво. Воно передбачає як розвиток двостороннього співробітництва, так і співробітництво з регіональними організаціями, зокрема Радою співробітництва арабських держав Перської затоки (РСАДПЗ). Внаслідок цього було створено багаторівневу систему двостороннього та багатостороннього діалогу на різних державних рівнях, а також у сфері бізнесу. РСАДПЗ грає важливу роль в поглибленні та диверсифікації форм стратегічного партнерства між Китаєм та країнами регіону. Відносини в межах програми "КНР-РСАДПЗ" виступають в якості важливої сфери і дієвого інструменту реалізації зовнішньополітичних і зовнішньоекономічних інтересів КНР в регіоні. В статті визначені і проаналізовані основні напрями багатостороннього співробітництва КНР з РСАДПЗ: співпраця в енергетичній та нафтодобувній галузях, торгово-економічне співробітництво, сфера інфраструктурного будівництва, створення зони вільної торгівлі. Визначено, що на сучасному етапі розширяється співробітництво в галузі політики, економіки, торгівлі, енергетики та охорони навколишнього середовища і зміни клімату, культури, освіти, охорони здоров'я, спорту і т.д. Важливий напрям співробітництва КНР з РСАДПЗ пов'язаний з реалізацією проекту відновлення так званого "економічного поясу шовкового шляху" і "морського шовкового шляху XXI століття".

Ключові слова: КНР, РСАДПЗ, Перська затока, "Економічний пояс Великого Шовкового шляху", "Морський Шовковий шлях", стратегічний діалог КНР – РСАДПЗ.

Період постбіполярності позначився не тільки динамічним укріпленням економічної потуги КНР, але й істотним розширенням сфер та оновленням інструментарію її міжнародно-політичної діяльності. Важливе місце в цьому процесі посідає активізація співробітництва з регіональними та субрегіональними міжнародними організаціями, що має на меті сприяння формуванню на міжнародній арені образу КНР як відповідальної глобальної держави. Цей напрям знаходить відображення в діяльності Пекіну в форматі КНР – Рада співробітництва арабських держав Перської затоки (РСАДПЗ).

В сучасній системі міжнародних відносин особлива роль регіону Перської затоки визначається з врахуванням факторів як геополітичного, так і гео економічного характеру, перш за все його великої енергетичної, стратегічної, безпекової та культурно-релігійної цінності і посилюється внаслідок масштабів і темпів технологічного розвитку країн Затоки. Регіон перетворюється в один з центрів міжнародної політики і економічних відносин, стає центром перетинання інтересів багатьох зовнірешіональних держав. Це актуалізує дослідження співробітництва КНР з РСАДПЗ.

В статті визначені і проаналізовані основні напрями співробітництва КНР з РСАДПЗ.

Предмет нашого дослідження – співробітництво КНР з РСАДПЗ, як в вітчизняній, так і в зарубіжній науковій думці вивчався побічно. Головна увага в

міжнародно-політичній науці приділяється зовнішній політиці КНР, розвитку відносин Китаю з провідними акторами сучасної міжнародної системи, зокрема США та РФ [1]. Можемо констатувати відсутність публікацій, які би були повністю присвячені вивченню предмету нашої статті.

Більшість досліджень міжнародних відносин в регіоні Перської затоки акцентують увагу на проблеми регіональної безпеки та політики США, в той час як дослідження зовнішньої політики КНР наразі націлені на вивчення інших регіональних напрямів. Натомість малодослідженим питанням залишається місце регіону Перської затоки в глобальній стратегії КНР та щодо зворотного впливу динаміки розвитку системи на політику КНР в регіоні, зокрема в контексті багатостороннього співробітництва.

Важливим аспектом еволюції зовнішньополітичної стратегії Китаю по відношенню до країн Перської Затоки є активізація діалогу в рамках відносин КНР з РСАДПЗ. Створення в 1981 році цієї організації викликає увагу з боку світових центрів сили та міжнародного експертного середовища. Значна увага уділяється діяльності РСАДПЗ в Китаї. Проблеми і перспективи цієї організації вивчаються в таких впливових наукових центрах, як Китайський інститут міжнародних проблем МЗС КНР, Інститут сучасних міжнародних досліджень при Державній Раді КНР, Інститут міжнародних проблем в Шанхаї, Пекінський інститут міжнародних стратегічних досліджень, Китайська Академія сучасних міжнародних відносин, Шанхайська академія суспільних наук, Інститут країн Близького Сходу при Шанхайському університеті міжнародних відносин, Китайська Академія сучасних міжнародних відносин, Шанхайська академія суспільних наук.

Це пояснюється комплексом причин, серед яких найважливішими є:

– місце країн Перської Затоки в світовій політиці та економіці, зокрема в системі забезпечення енергетичної безпеки, оскільки вони є ключовими експортерами нафти та газу на світовому ринку;

– РСАДПЗ позиціонує себе в якості важливого геополітичного фактору, покликаною грати стабілізуючу роль в Перській затоці, на Аравійському півострові і на більш широкому просторі Близького Сходу, декларувала в якості однієї з головних цілей забезпечення регіональної безпеки та стабільності, контроль над нафтовими родовищами та шляхами її транспортування;

– арабські країни Перської затоки, об'єднані в РСАДПЗ, реалізують стратегію максимально можливої модернізації національних економік з пріоритетом на нафтові сектори господарства при збереженні соціальної підтримки корінного населення. Ці держави мають найкращі показники економічного зростання серед всіх країн Близького Сходу, являють собою лідируючу в економічному відношенні частину арабського світу за такими показниками, як абсолютний обсяг ВВП, за рівнем доходів на душу населення. Це робить ці держави співставними за фінансовою значущістю з розвинутими країнами. В 2012 році країни РСАДПЗ вийшли на 12 місце в економіці світу за загальним обсягом ВВП, з них 47% ВВП припадало на

Саудівську Аравію, 23% – на Катар, 11% на Кувейт, 5% на Оман і 2% на Бахрейн [2];

– наближуючись за своїми економічними показниками до розвинутих країн Заходу, країни РСАДПЗ при збереженні економічної стабільності в той же час є ізольованими від економічних проблем розвинутих країн Заходу. Це має особливе значення для Китаю, який претендує на роль лідера країн, що розвиваються.

Таким чином, РСАДПЗ має для КНР практичну цінність, виступаючи в якості важливої сфери і досить дієвого інструменту реалізації його зовнішньополітичних і зовнішньоекономічних інтересів в регіоні. Китай встановлює відносини з РСАДПЗ в 1981 р., одразу ж після її утворення, і розпочинає співробітництво в багатосторонньому форматі відповідно до загальних принципів розвитку співробітництва в регіоні Перської Затоки.

Співробітництво в форматі КНР – РСАДПЗ помітно активізується в 1990–ті роки, що було пов'язане як із змінами на міжнародній арені та у зовнішній політиці Китаю, так і з посиленням китайської залежності від експорту енергоносіїв. В 1996 році Китай і РСАДПЗ розробили механізм політичних та економічних консультацій.

Активізація співробітництва з країнами РСАДПЗ була пов'язана з комплексом геополітичних та гео економічних інтересів КНР в регіоні. Китай розглядає політику на Близького Сходу і в регіоні Перської затоки як важливу складову процесу формування поліцентричного світопорядку [3].

На сучасному етапі важливий напрям співробітництва КНР з РСАДПЗ пов'язаний з ідеєю відновлення так званого “економічного поясу шовкового шляху” і “морського шовкового шляху ХХІ століття”. Новий Шовковий шлях – це стратегічний проект, який був висунутий по китайській ініціативі і має здійснюватися під безпосереднім керівництвом Китаю. Це проект Китаю для країн євразійського простору, який ґрунтується на принципі взаємної вигоди учасників і має стратегічну перспективу. Важливість залучення країн–членів РСАДПЗ до цих процесів підкреслив глава китайської держави. Під час третього раунду стратегічного діалогу в форматі КНР–РСАДПЗ 17 січня 2014 р. в Пекіні Сі Цзіньпін зазначив, що Китай готовий спільно з РСАДПЗ спрямувати зусилля на будівництво економічного поясу Шовкового шляху і морського шовкового шляху 21–го століття [4].

Ці проекти були висунуті Головою КНР Сі Цзіньпіном в кінці 2013 року, хоча формально початком цього процесу можна вважати 7 вересня 2013 року, коли голова КНР Сі Цзіньпін в рамках офіційного візиту в Казахстан презентував проект, виступивши з лекцією в “Назарбаєв–Університеті”. Ці дві проекти – “Економічного поясу Великого Шовкового шляху” (Астана, 7 вересня 1913 р.) і “Морського Шовкового шляху” (Джакарта, 10 жовтня 1913 р.) свідчать про процеси серйозного оновлення регіональної та глобальної стратегії КНР. З точки зору китайського керівництва, концепції “Економічного поясу Великого Шовкового шляху” і “Морського Шовкового шляху” відповідають загальносвітовим тенденціям глобалізації

і мають сприяти згуртуванню країн євразійського регіону та розкриттю їх економічного потенціалу.

Реалізація цього проекту знаходиться в руслі загальносвітових тенденцій, найважливішими з яких є наступні:

– країни, що розвиваються, поступово зміцнюються в ролі активних акторів світової економіки. Китай претендує на лідерство серед країн, що розвиваються, зокрема в азіатському світі. У той час, як розвинуті країни Заходу були зайняті проблемами, пов'язаними з економічною кризою, Китай планомірно нарощував там свій вплив;

– поява нових світових лідерів в свою чергу сприяє становленню нових центрів економічного розвитку. В результаті відбувається зрушення центру світового впливу від Заходу до країн Сходу, що динамічно розвиваються;

– активізація регіонального співробітництва, не тільки зміцнення регіональних економічних зв'язків, а й навіть створення нових валютних союзів.

Реалізація проекту “шовкового шляху” передбачає, по–перше, будівництво транспортної інфраструктури; по–друге, створення нових регіональних центрів, розширення потенціалу логістики, новий поштовх до розвитку туристичного потенціалу, створення нових робочих місць, що в свою чергу, посприяє реальній диверсифікації та децентралізації економіки і повноцінному розвитку регіонів; по–третє, розширенню потенціалу співпраці у сфері торгівлі, де, зрозуміло, є вигода для Китаю як найбільшого світового виробника; по–четверте, розвиток торгівлі, зрозуміло, потребує стабільності у валютній політиці. Китай постає перед необхідністю якнайшвидшої дедоларизації економіки, відмови від американського долара, переходу у взаємній торгівлі до використання національних валют. По–п'яте, економічний розвиток неможливий без політичної стабільності і забезпечення гарантій громадської безпеки. Реалізація проекту “шовкового шляху” має також сприяти міжцивілізаційному діалогу, культурному зближенню євразійських країн і народів на основі своєї цивілізаційної спільності.

Передумови до “шовкового” будівництва склалися в попереднє десятиліття. По суті, Новий Шовковий шлях був однією із стратегічних цілей Шанхайської Організації Співробітництва (ШОС), створеної в 2001 році за ініціативою Пекіна. У 2013 році Китай висунув нову ініціативу – створення Економічного поясу Шовкового шляху.

Одним з основних напрямків співробітництва РСАДПЗ та КНР є співпраця в енергетичній та нафтодобувній галузях. Нафтова промисловість Китаю з 1982 р. була відкрита для іноземного співробітництва. Вона використовує закордонні капітали і техніку, співпрацює у пошуку та освоєнні родовищ нафти і газу. Китай вже бере участь в освоєнні нафти і газу за кордоном. У процесі поліпшення інвестиційного середовища уряд КНР вживає заходів щодо подальшого розширення зовнішньої відкритості та зміцненню міжнародного співробітництва. Китай підписує з країнами Перської затоки угоди про співпрацю в нафтовій галузі, в тому числі про спільну розвідку та освоєння нафтових родовищ.

6 липня 2004 р. Китай і РСАДПЗ підписали в Пекіні рамкову угоду про торговельно–економічне, інвестиційне та технологічне співробітництво. Обидві сторони також домовилися розпочати переговори про створення зони вільної торгівлі (ЗВТ), спрямованої на зниження тарифів, спрощення потоку товарів і полегшення взаємних інвестицій.

За даними китайської статистики, обсяг торгівлі між Китаєм і РСАДПЗ становив 16,9 млрд. доларів США, тобто у порівнянні з 1991 роком збільшився у 10 разів. Відбулися великі успіхи в галузі будівництва, енергетики та інвестицій. Країни Перської затоки стали восьмим за обсягом торговельним партнером Китаю, восьмим експортним напрямком і дев'ятим за обсягом джерелом імпорту. Співробітництво в галузі енергетики повинно стати дуже ефективним, враховуючи те, що країни РСАДПЗ контролюють 45 відсотків світового видобутку нафти, а Китай виступає в якості одного з найбільших споживачів рідкого палива. Саме тому і Китай, і країни РСАДПЗ визнають, що зміцнення співробітництва відповідає їх корінним інтересам [5].

Активізація економічного діалогу між РСАДПЗ та КНР припадає на другу половину 2000–х рр.

Новим етапом розвитку співробітництва РСАДПЗ та КНР стала зустріч 26 вересня 2008 міністра закордонних справ КНР та Генерального секретаря РСАДПЗ в Нью–Йорку під час проведення 62 сесії Генеральної Асамблеї ООН. Обговорювались шляхи подальшого покращення відносин в різних галузях, було обговорено низку актуальних регіональних та міжнародних політичних питань, включаючи ситуацію на окупованих палестинських територіях, останні події в Іраку, мирний процес на Близькому Сході і іранська ядерна програма та ряд інших питань, що становлять взаємний інтерес. Зокрема, на зустрічі також обговорили питання співробітництва в економічній та торговельній сферах та проведення поточних переговорів між двома сторонами про укладання угоди про вільну торгівлю [6]. Активізація торгово–економічної взаємодії КНР з країнами–членами РСАДПЗ в форматі організації мала створити сприятливе зовнішнє середовище для реалізації довгострокових проектів “Економічного поясу Великого Шовкового шляху” і “Морського Шовкового шляху”.

Створення зони вільної торгівлі виступає ще одним важливим аспектом співробітництва КНР з РСАДПЗ. Переговорний процес щодо створення зони вільної торгівлі (ЗВТ) сторони запустили ще з 2004 року під час офіційного візиту до Китаю міністрів країн Ради: прем'єр–міністру Кувейту шейха Сабаха аль–Ахмеда аль–Джабера ас–Сабаха, міністра фінансів Кувейту Махмуда Аль Нурі, державного міністра фінансів і промисловості ОАЕ Мухаммеда Халфана бін Харбаша, міністра фінансів Саудівської Аравії Ібрагіма аль Асефа, міністра фінансів і народного господарства Бахрейну Абдулли Сейфа, міністра економіки Омана Ахмета Абдула Набі Маки і міністра фінансів Катару Юсефа Хусейна Камала, а також генерального секретаря РСАДПЗ Абдурахмана бін Хамада Аль–Атійя, який відбувся з 4 по 7 липня 2004 р. на запрошення прем'єра Держради КНР Вень Цзябао. В ході візиту делегації РСАДПЗ в Китай відбулись

зустрічі і були проведені бесіди з державними керівниками КНР, зокрема міністром закордонних справ КНР Лі Чжаосіном [5].

Переговори щодо створення зони вільної торгівлі були відновлені з 22 по 24 червня 2009 р в Ер–Ріяді. На переговорах сторони провели поглиблені консультації з цих питань [7].

15 січня 2012 р. в Ер–Ріяді Прем'єр Держради КНР Вень Цзябао зустрівся з генеральним секретарем РСАДПЗ Абделем Латіфом аз–Зайяні. Сторони досягли важливого консенсусу у питанні як найшвидшого завершення переговорів щодо зони вільної торгівлі Китай – РСАДПЗ [8].

17 вересня 2013 г. Китай знов закликав до відновлення переговорів про створення зони вільної торгівлі між КНР та Радою співробітництва арабських держав Перської затоки. З такою пропозицією виступив голова КНР Сі Цзіньпін на зустрічі з еміром Бахрейну Шейхом Хамадом бен Ісой аль Халіфою [9].

Таким чином, хоча сторони ще не досягли консенсусу відносно створення зони вільної торгівлі, але вони успішно рухаються в цьому напрямі.

Ефективний діалог в рамках РСАДПЗ – Китай, активізація політики Китаю в регіоні сприяли тому, що в 2010 р. Китай і арабські країни Затоки встановили “відносини стратегічного і всебічного співробітництва і спільного розвитку”. 23 червня 2010 Генеральний секретар РСАДПЗ отримав копію документу про ратифікацію Катаром угоди з економічного, торговельного, інвестиційного і технічного співробітництва між КНР і РСАДПЗ, яку підписали в Пекіні 7 червня 2004 р. [10].

11 лютого 2009 р. в рамках підготовки до першого етапу стратегічного діалогу КНР – РСАДПЗ Генеральний секретар Ради Абдул Рахман бін Хамад Аль–Аттія зустрівся з послом КНР в Королівстві Саудівська Аравія Ен Хун Лін. В ході зустрічі сторони обговорили зміцнення відносин між РСАДПЗ і КНР в різних галузях і засоби їх підтримки. Також обговорювались інтереси обох сторін в питаннях, пов'язаних з підготовкою першого раунду стратегічного діалогу між країнами Перської затоки і Народної Республіки Китай [11].

Загалом відбулось три раунди стратегічного діалогу КНР – РСАДПЗ. Перший раунд стратегічного діалогу між РСАДПЗ і КНР проходив 4 червня 2010 р. в Пекіні. На першому засіданні стратегічного діалогу між КНР і РСАДПЗ виступив Генеральний секретар РСАДПЗ. Він, зокрема, висловив відчуття глибокого задоволення з приводу проведення першого засідання стратегічного діалогу між РСАДПЗ і КНР “заради людей, оскільки ми дивимось вперед, тому що цей діалог підвищує існуючі між двома сторонами відносини в різних галузях. Я хотів би в нашій першій зустрічі з представниками КНР згадати, що з моменту свого створення в 1981 році РСАДПЗ багато зроблено для вирішення найбільш важливих завдань, для досягнення інтеграції та взаємозалежності між державами–членами. Економічний вимір і форми економічного аспекту є ключовими галузями співробітництва між державами–членами” [9].

За результатами спільної наради на рівні міністрів закордонних справ першого стратегічного діалогу між

двома сторонами, що відбулася в Пекіні 4 червня 2010, було підписано Меморандум про взаєморозуміння з питань стратегічного діалогу між двома сторонами, і Рамкову конвенцію з питань економічного співробітництва, інвестицій та технічного співробітництва між КНР і РСАДПЗ.

Важливу роль в налагодженні діалогу грали окремі держави РСАДПЗ, зокрема Оман. 17 квітня 2011 р. султан Омана Кабус схвалив Меморандум про взаєморозуміння з питань стратегічного діалогу між РСАДПЗ і КНР. Генеральний секретаря РСАДПЗ Абдул Латіф Бін Рашид Аль Зайяні висловив свою вдячність Його Величності султана Кабусу бен Саїду за величезні зусилля на підтримку спільних дій РСАДПЗ зі стратегічного діалогу між країнами Перської затоки і КНР [10].

Другий раунд проходив 2 травня 2011 р. в місті Абу-Дабі (ОАЕ). Нарада проходила на рівні міністрів закордонних справ. Засідання пройшло під головуванням в Раді співробітництва шейха Абдулли бін Заєда Аль-Нахайяна, міністра закордонних ОАЕ, тоді голови Ради міністрів РСАДПЗ [11]. На зустрічі обговорювалися питання, що представляли взаємний інтерес, в тому числі проблеми регіональної та міжнародної безпеки. Але головну увагу було приділено розвитку відносин між двома сторонами у всіх галузях в рамках реалізації меморандуму про взаєморозуміння з питань стратегічного діалогу між двома сторонами. В своєму виступі головуєчий в Раді співробітництва Абдул Латіф бен Рашид Аль Зайяні зазначив: "...Я радий висловити подяку за надану мені можливість виступити перед вами на засіданні Другого стратегічного діалогу на рівні міністрів між КНР та РСАДПЗ, який розпочався ще в Пекіні в червні 2010 року за участю Ян Цзечи Цзечи, Міністра закордонних справ Китаю. Я радий висловити глибоку вдячність Його Високості шейху Абдаллі бен Заїду Аль Нахайяну, міністру закордонних справ Об'єднаних Арабських Еміратів, голові нинішньої сесії Ради міністрів Ради співробітництва країн Затоки, за проведення цієї зустрічі, її роль у розвитку стратегічних відносин співробітництва між Китаєм і РСАДПЗ". Він, зокрема, високо оцінив зусилля, що вживались посадовими особами з обох сторін, щоб підготуватися до цієї зустрічі. Підкреслив важливість діалогу КНР та РСАДПЗ в політичному, економічному та культурному напрямках заради спільних цілей та інтересів в короткостроковій і довгостроковій перспективі, який має стратегічне значення для обох сторін [12].

На зустрічі підкреслювалось, що незважаючи на світову фінансову кризу, Китаю і державам РСАДПЗ вдалося зберегти здорові темпи економічного зростання, активно розвиваються відносини в торговельно-економічній сфері.

29 листопада 2011 р. було подовжено дію Меморандуму про взаєморозуміння між Генеральним секретаріатом РСАДПЗ та Управлінням китайської інтелектуальної власності [13].

Третій раунд стратегічного діалогу було проведено в Пекіні 17 січня 2014. Засідання проходило під головуванням Ван І, міністра закордонних КНР, шейха Сабах аль-Халеда аль-Хамада ас-Сабаха, першого заступника прем'єр-міністра і міністра закордонних

справ Кувейту, голови нинішньої сесії Ради міністрів закордонних справ РСАДПЗ. У нараді взяли участь Мухаммед бін Абдулла Аль Румаїхі, заступник міністра закордонних справ Катару, Абдулатіф бін Рашид Аль Зайяні, Генеральний секретар РСАДПЗ, офіційні делегації інших країн Перської затоки.

Члени Ради мали зустріч з Головою КНР Сі Цзіньпіном, під час якої висловились за поглиблення відносин РСАДПЗ та КНР в усіх галузях. В ході зустрічі Голова КНР Сі Цзіньпін висловив готовність Китаю спільно з РСАДПЗ спрямувати зусилля на будівництво економічного пояса Шовкового шляху і морського шовкового шляху ХХІ-го століття.

Співрозмовники обговорили відносини між РСАДПЗ і КНР та шляхи підвищення їх рівня в різних областях, міжнародні та регіональні питання, що становлять взаємний інтерес. Обидві сторони висловили задоволення у зв'язку з прогресом, досягнутим у відносинах між РСАДПЗ і Китаєм на другому раунді стратегічного діалогу в Абу-Дабі, і розглянули плідні результати, досягнуті завдяки співпраці між двома сторонами у всіх галузях.

Обидві сторони висловили прагнення до налагодження стратегічного партнерства між РСАДПЗ і КНР, і підкреслили, що сприяння діалогу, взаємна довіра між двома сторонами, а також підвищення рівня взаємного співробітництва відповідає спільним інтересам обох сторін. Вони висловили готовність продовжувати роботу по зміцненню дружби і співпраці в рамках стратегічного діалогу.

Сторони ухвалили "План дій зі стратегічного діалогу між РСАДПЗ і КНР на 2014–2017 рр.", в якому визначено цілі співпраці між двома сторонами в галузі політики, економіки, торгівлі, енергетики та охорони навколишнього середовища і зміни клімату, культури, освіти, охорони здоров'я, спорту і т.д. Сторони відзначили, що створення зони вільної торгівлі між РСАДПЗ і КНР відповідає спільним інтересам, мають елементи сильної економічної інтеграції. Було підкреслено необхідність прискорити переговори про створення зони вільної торгівлі між двома сторонами. Обидві сторони погодились, що Близький Схід і район Перської затоки мають статус стратегічного значення, як і проблема підтримання миру і стабільності, яка узгоджується з загальними інтересами країн регіону і міжнародного співтовариства [14].

За підсумками третього раунду стратегічного діалогу Китай – РСАДПЗ саудівські мас-медіа відзначали серйозну динаміку в економічних зв'язках держав Перської затоки з КНР. Двосторонній торговельно-економічний оборот вдалося підняти з 9 млрд. дол. у 2001 році до 151 млрд. дол. в 2012 році (в цей рік Китай закупив у країн РСАДПЗ нафти на 90 млрд. дол., збільшивши свій експорт в регіон РСАДПЗ "тільки" до 60 млрд. дол. [15].

17 січня 2014 р. голова КНР Сі Цзіньпін зустрічався в Пекіні з делегацією РСАДПЗ. Зустріч була приурочена до проведення третього раунду стратегічного діалогу Китай – РСАДПЗ. Китайський лідер висловив побажання незабаром підписати угоди по ЗВТ, а також запевнив їх у готовності Пекіна активізувати контакти і координацію з РСАДПЗ, оскільки Китаю потрібна близькосхідна нафта, а країнам РСАДПЗ – стабільний і

платоспроможний в довгостроковому плані ринок збуту. Це фактично головний економічний базис відносин, де політична складова відбувається в рамках стратегічних відносин між РСАДПЗ та КНР. В цьому контексті Сі Цзіньпін вказував, що Китай приділяє підвищену увагу ситуації в Перській затоці, активно підтримує зусилля країн РСАДПЗ щодо захисту суверенітету і стабільності в регіоні, незмінно підтримує конструктивну роль РСАДПЗ у вирішенні міжнародних і регіональних проблем. Китай має намір і надалі активізувати контакти і координацію з РСАДПЗ [4].

20 квітня 2014 р. відбулась зустріч в Маале–офіс в штаб–квартирі Генерального секретаріату РСАДПЗ Генерального секретаря Ради співробітництва доктора Абдул Латифа бен Рашида Аль Зайяні, з послом і посол Китайської Народної Республіки Китай в Королівстві Саудівської Аравії Лі Ченгом. Обговорювались питання співробітництва між РСАДПЗ і КНР та шляхи підвищення їх в різних галузях. У зустрічі прийняв участь помічник Генерального секретаря з політичних питань Секретаріату РСАДПЗ Саад Аль Амар [16].

5 березня 2015 р. Генеральний секретар Ради співробітництва країн Затоки зустрівся з китайським послом в Королівстві Саудівська Аравія. На зустрічі обговорювались співпраця між Китаєм і РСАДПЗ та шляхи підвищення співробітництва в різних областях, а також були розглянуті останні події на регіональному та міжнародному рівнях [16].

Ще одним важливим напрямком співробітництва РСАДПЗ та КНР є співробітництво по проблемам забезпечення безпеки в близькосхідному регіоні та по проблемі нерозповсюдження ядерної зброї.

20 січня 2014 р. почалась практична реалізація Женевських угод країн “шістки” та Ірану від 24 листопада 2013 року. США і ЄС призупинили частину введених раніше санкцій. Розпочалось врегулювання навколо ядерної програми Ірану. Але країни РСАДПЗ намагались ускладнити процес оздоровлення відносин між Заходом та Ісламською республікою.

Країни РСАДПЗ на нинішньому етапі турбують два взаємозалежних питання – наскільки далеко може зайти покращення відносин Ірану з країнами Заходу і як зняття санкцій відіб’ється на світовому ринку нафти.

У питанні цінової кон’юнктури на світовому ринку нафти перспективи для країн РСАДПЗ виглядають більш ніж песимістично. Представники Ірану вже висловили готовність збільшити видобуток нафти до 4 млн. барелів на добу, якщо навіть ціна на “чорне золото” при цьому обвалиться до 20 доларів. На думку аналітиків, здешевлення нафти є невідворотним [17].

16 березня 2015 р. в Ер–Ряді відбулась зустріч Абдул атіфа бін Рашида Аль Зайяні, Генерального секретаря РСАДПЗ з міністром торгівлі Китаю. Предметом обговорення стали питання активізації торговельно–економічне співробітництво між РСАДПЗ і КНР та подальші шляхи розвитку відносин між сторонами. Генеральний секретар РСАДПЗ підкреслив значення відносин між РСАДПЗ та КНР, зазначивши важливість їх розбудови в різних галузях, з тим, щоб досягти життєво важливих інтересів обох сторін. Зі свого боку, китайський міністр висловив вдячність за зусилля Секретаріату щодо зміцнення співпраці між

Китаєм і РСАДПЗ. Він також підкреслив, що розвиток відносин КНР з країнами РСАДПЗ відбувається на основі Рамкової угоди про економічне і торговельне співробітництво і стратегічного діалогу між двома сторонами [18].

Висновки. Багатостороннє співробітництво КНР з різними міжнародними організаціями та участь в інтеграційних процесах розглядаються в якості свідчення змін у зовнішньополітичному курсі цієї держави на сучасному етапі. Вони відображають прагнення Китаю до встановлення стабільних відносин з країнами, від яких залежить його економічне та політичне зростання, зокрема державами Перської затоки. РСАДПЗ грає важливу роль в поглибленні та диверсифікації форм стратегічного партнерства між Китаєм та країнами Перської затоки.

Зацікавленість Китаю в розбудові відносин з РСАДПЗ пояснюється цілою низькою чинників. Серед них слід назвати:

– План КНР по створенню “економічного поясу шовкового шляху” і “морського шовкового шляху ХХІ століття”, що є найважливішим елементом стратегії реалізації “китайської мрії” про відродження нації. Цей план передбачає активне залучення країн–членів РСАДПЗ до кола китайських торгових, економічних і геополітичних інтересів.

– Відносини партнерства в енергетичній галузі, які викликані зростаючою потребою КНР в енергоносіях. До початку 1990–х рр. постачання енергоресурсів в КНР з країн Перської Затоки було незначним. Тільки в першій половині 1990–х рр. відбувається різке збільшення імпорту енергоресурсів в Китай. З 1996 року країни Затоки майже половину свого імпорту енергоресурсів здійснювали в Китай.

– Зацікавленість Китаю в співробітництві в сфері інфраструктурного будівництва.

– Прагненням до створенням зони вільної торгівлі між КНР та країнами РСАДПЗ.

– Спільною зацікавленістю в розв’язанні питань, пов’язаних з створенням системи регіональної безпеки та нерозповсюдженням ядерної зброї і т. ін. В Китаї розраховують, що РСАДПЗ вийде на шлях побудови “гармонічного регіону”, тобто має розвиватись у відповідності з концепцією “створення гармонічного світу”.

– КНР розглядає країни регіону в якості альтернативної сили на міжнародній арені. Це пов’язано з процесами глобалізації, взаємовпливу і взаємозалежності країн світу на межі ХХ і ХХІ століть.

Список використаних джерел

1. Бажанов Е. П. Китай: от Срединной империи до сверхдержавы ХХІ века / Е. П. Бажанов. – М.: Известия, 2007. – 351 с.; Бергер Я. Китайская модель развития / Я. Бергер // Мировая экономика и международные отношения. – 2009. – №9. – С.73–81; Взаимодействие России с Китаем и другими партнерами по Шанхайской организации сотрудничества / Ин–т Дальнего Востока РАН; отв. ред. А. В. Болятко. – М.: [б. и.], 2008. – 179 с.; Галенович Ю. М. Китайская мозаика: сборник статей о современном Китае / Ю. М. Галенович; Ин–т Дальнего Востока РАН. – М.: [б. и.], 2009. – 415 с.; Гуанкай Сюн. Всеобъемлющая концепция национальной безопасности Китая / Сюн Гуанкай // Россия в глобальной политике. – 2009. – Т.7. – №3. – С.92–98; Китай в мировой и региональной политике: история и современность. Вып.13 (специальный): Основные особенности современного внутри– и внешнеполитического курса китайского руководства и их влияние на образ России в Китае / Ин–т

Дальнего Востока РАН; сост. Е. И. Сафронова. – М.: [б. и.], 2008. – 274 с.; Китай. Проблемы гармоничного и устойчивого развития / Ин-т Дальнего Востока РАН, Центр научной информации и документации; отв. ред. В. Г. Ганшин, П. М. Кожин. – М.: [б. и.], 2009. – 95 с.; Китайские исследователи–американцы об особенностях современной фазы развития отношений между Китаем и США / Ин-т Дальнего Востока РАН; отв. ред. Е. Н. Румянцев, П. М. Кожин. – М.: [б. и.], 2008. – 86 с.; Китайские политологи о новом балансе сил в мире: “послеолимпийская эпоха” и российско–китайские отношения / Ин-т Дальнего Востока РАН, Центр научной информации и документации; сост. В. Н. Барышников. – М.: [б. и.], 2009. – 92 с.; Современный Китай в системе международных отношений / Отв. ред. Д. В. Буяров. Изд. 3–е. – М.: ЛЕНАНД, 2015. – 280 с.

2. Gulf Economic to grow in 2014 Despite Cheaper oil. – <http://www.gulfbusiness.com/2013/10/Gulf-economic-grow-in-2014-despite-cheaper-oil/>

3. Кокарев К. А. К вопросу об интересах Китая на Ближнем Востоке. – <http://riss.ru/analitics/11007/>

4. Си Цзиньпин встретился с делегацией Совета сотрудничества арабских государств Персидского залива. – <http://www.fmprc.gov.cn/ce/ceka/rus/gyzg/t1120293.htm>

5. Ответы представителя МИД КНР Чжан Циюэ на вопросы корреспондентов на пресс-конференции 29 июня 2004 года. – <http://www.fmprc.gov.cn/rus/xwfw/fyrth/lxjzhzhdh/t141858.shtml>

6. GCC Встреча министров иностранных дел СААПЗ и КНР Bnzirhm. – [http://www.gccsg.org/indexd01c.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=981&T=A](http://www.gccsg.org/indexd01c.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=981&T=Ahttp://www.gcc-sg.org/index8d31.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=1386&T=A)
<http://www.gcc-sg.org/index8d31.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=1386&T=A>

7. Китай и СААПЗ возобновили переговоры по созданию зоны свободной торговли. – <http://russian.people.com.cn/31520/6685835.html>

8. Прем’ер Держрады КНР Вень Цзябао зустрівся з генеральним секретарем РСАДПЗ. – <http://ukrainian.cri.cn/83/2012/01/16/2s20969.htm>

9. Китай намерен создать Зону свободной торговли с арабскими странами. – <http://www.inform.kz/arb/article/2589943>

10. Генеральный секретарь Совета по сотрудничеству стран Персидского залива получает копию эмира о ратификации Катаром соглашения рамочного документа по экономическому, торговому, инвестиционному и техническому сотрудничеству между Китайской Республики и Народным Советом (GCC) для сотрудничества. – <http://www.gcc-sg.org/index06ed.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=1675&T=A>

11. Генеральный секретарь Совета сотрудничества стран залива встретится с китайским послом в Королевстве. – <http://www.gcc-sg.org/indexe1fa.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=2013&T=A>

12. Выступление Его Превосходительства д-р Абдул Латиф бен Рашида Аль Зайани, Генерального секретаря СААПЗ на второй министерской встрече стратегического диалога между КНР и РСАДПЗ. – <http://www.gcc-sg.org/indexcf08.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=2012&T=A>

13. Меморандум о взаимопонимании между Генеральным секретариатом Совета сотрудничества стран Персидского залива и Управлением китайской интеллектуальной собственности. – <http://www.gcc-sg.org/index6dd5.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=2224&T=A>

14. The conclusion of the third meeting of Ministers of the strategic dialogue between the People’s Republic of China on cooperation and Council. – <http://www.gccsg.org/indexde55.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=3173&T=A>

15. China – GCC Strategic Dialogue Resumes // Arab News. – January 19, 2014.

16. GCC. – <http://www.gcc-sg.org/index5f6c.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=3726&T=A>

17. Михаил Агаджанян – ближневосточный обозреватель ИА REGNUM Иран – Китай – СААПЗ: “убрать конкурента” по-аравийски. – <http://www.regnum.ru/news/polit/1757696.html#ixzz3Y2YOcb7d>

18. Генеральный секретарь Совета сотрудничества стран залива встретится с китайским министром торговли. – <http://www.gcc-sg.org/index2f28.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=3735&T=A>

References

1. Bazhanov E. P. Kitaj: ot Sredinnoj imperii do sverhderzhavy XXI veka / E. P. Bazhanov. – М.: Izvestija, 2007. – 351 s.; Berger Ja. Kitajskaja model’ razvitija / Ja. Berger // Mirovaja jekonomika i

mezhdunarodnye otnoshenija. – 2009. – №9. – S.73–81; Vzaimodejstvie Rossii s Kitaem i drugimi partnerami po Shanhajskoj organizacii sotrudnichestva / In-t Dal’nego Vostoka RAN; отв. ред. А. V. Boljatko. – М.: [б. и.], 2008. – 179 с.; Galenovich Ju. M. Kitajskaja mojaika: sbornik statej o sovremennom Kitae / Ju. M. Galenovich; In-t Dal’nego Vostoka RAN. – М.: [б. и.], 2009. – 415 с.; Guankaj Sjun. Vseob#emljushhaja koncepcija nacional’noj bezopasnosti Kitaja / Sjun Guankaj // Rossija v global’noj politike. – 2009. – T.7. – №3. – S.92–98; Kitaj v mirovoj i regional’noj politike: istorija i sovremennost’. Vyp.13 (special’nyj): Osnovnye osobennosti sovremennogo vnutri- i vneshnepoliticheskogo kursa kitajskogo rukovodstva i ih vlijanie na obraz Rossii v Kitae / In-t Dal’nego Vostoka RAN; sost. E. I. Safronova. – М.: [б. и.], 2008. – 274 с.; Kitaj. Problemy garmonichnogo i ustojchivogo razvitija / In-t Dal’nego Vostoka RAN, Centr nauchnoj informacii i dokumentacii; отв. ред. V. G. Ganshin, P. M. Kozhin. – М.: [б. и.], 2009. – 95 с.; Kitajskie issledovateli–amerikanisty ob osobennostjah sovremennoj fazy razvitija otnoshenij mezhdru Kitaem i SShA / In-t Dal’nego Vostoka RAN; отв. ред. E. N. Rumjancev, P. M. Kozhin. – М.: [б. и.], 2008. – 86 с.; Kitajskie politologi o novom balanse sil v mire: “posleolimpijskaja jepoha” i rossijsko–kitajskie otnoshenija / In-t Dal’nego Vostoka RAN, Centr nauchnoj informacii i dokumentacii; sost. V. N. Baryshnikov. – М.: [б. и.], 2009. – 92 с.; Sovremennyj Kitaj v sisteme mezhdunarodnyh otnoshenij / Отв. ред. D. V. Bujarov. Изд. 3–е. – М.: ЛЕНАНД, 2015. – 280 с.

2. Gulf Economic to grow in 2014 Despite Cheaper oil. – <http://www.gulfbusiness.com/2013/10/Gulf-economic-grow-in-2014-despite-cheaper-oil/>

3. Кокарев К. А. К вопросу об интересах Китая на Ближнем Востоке. – <http://riss.ru/analitics/11007/>

4. Si Czin’pin vstretilsja s delegaciej Soveta sotrudnichestva arabskih gosudarstv Persidskogo zaliva. – <http://www.fmprc.gov.cn/ce/ceka/rus/gyzg/t1120293.htm>

5. Otveti predstavitelja MID KNR Chzhan Cijuje na voprosy korrespondentov na press-konferencii 29 ijunja 2004 goda. – <http://www.fmprc.gov.cn/rus/xwfw/fyrth/lxjzhzhdh/t141858.shtml>

6. GCC Vstrecha ministrov inostrannyh del SSAGPZ i KNR Bnzirhm. – [http://www.gccsg.org/indexd01c.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=981&T=A](http://www.gccsg.org/indexd01c.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=981&T=Ahttp://www.gcc-sg.org/index8d31.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=1386&T=A)
<http://www.gcc-sg.org/index8d31.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=1386&T=A>

7. Kitaj i SSAGPZ vozobnovili peregovory po sozdaniju zony svobodnoj trgovli. – <http://russian.people.com.cn/31520/6685835.html>

8. Prem’er Derzhrazy KNR Ven’ Czjabao zustrivsjaz z general’nym sekretarem RSADPZ. – <http://ukrainian.cri.cn/83/2012/01/16/2s20969.htm>

9. Kitaj nameren sozdat’ Zonu svobodnoj trgovli s arabskimi stranami. – <http://www.inform.kz/arb/article/2589943>

10. General’nyj sekretar’ Soveta po sotrudnichestvu stran Persidskogo zaliva poluchaet kopiju jemira o ratifikacii Katarom soglashenija ramochnogo dokumenta po jekonomicheskomu, trgovomu, investicionnomu i tehničeskomu sotrudnichestvu mezhdru Kitajskoj Respubliki i Narodnym Sovetom (GCC) dlja sotrudnichestva. – <http://www.gcc-sg.org/index06ed.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=1675&T=A>

11. General’nyj sekretar’ Soveta sotrudnichestva stran zaliva vstretitsja s kitajskim poslom v Korolevstve. – <http://www.gcc-sg.org/indexe1fa.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=2013&T=A>

12. Vystuplenie Ego Prevoshoditel’stva d-r Abdul Latif ben Rashida Al’ Zajani, General’nogo sekretarja SSAGPZ na vtoroj ministerskoj vstreche strategičeskogo dialoga mezhdru KNR i RSADPZ. – <http://www.gcc-sg.org/indexcf08.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=2012&T=A>

13. Memorandum o vzaimoponimanii mezhdru General’nym sekretariatom Soveta sotrudnichestva stran Persidskogo zaliva i Upravleniem kitajskoj intelektual’noj sobstvennosti. – <http://www.gcc-sg.org/index6dd5.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=2224&T=A>

14. The conclusion of the third meeting of Ministers of the strategic dialogue between the People’s Republic of China on cooperation and Council. – <http://www.gccsg.org/indexde55.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=3173&T=A>

15. China – GCC Strategic Dialogue Resumes // Arab News. – January 19, 2014.

16. GCC. – <http://www.gcc-sg.org/index5f6c.html?action=News&Sub=ShowOne&ID=3726&T=A>

17. Mihail Agadzhanjan – blizhnevostochnyj obozrevatel’ IA REGNUM Iran – Kitaj – SSAGPZ: “ubrat’ konkurenta” po-aravijiski. – <http://www.regnum.ru/news/polit/1757696.html#ixzz3Y2YOcb7d>

18. General'nyj sekretar' Soveta sotrudnichestva stran Zaliva vstretitsja s kitajskim ministrom trgovli. – <http://www.gcc-sg.org/index2f28.html?action=News&Sub>ShowOne&ID=3735&T=A>

Кононенко М. Г., PhD student, International Relations and World Policy Department Institute of International Relations Kyiv Taras Shevchenko National University (Ukraine, Kyiv), mashgo0702@hotmail.com

Main areas of cooperation between PRC and Gulf Cooperation Council

The main principle of new type relationship between China and Persian Gulf states is a mutual cooperation, which implies a development of a bilateral collaboration as well as relationships with regional organizations, in particular The Cooperation Council for the Arab States of the Gulf (GCC). Due to this, a multilevel system of bilateral and multilateral dialogue was created on different governmental and business levels. GCC plays a key role in a development and diversification of strategic forms of partnership between PRC and states of the Region. The relationship within the program "China-GCC" represents an essential sphere and an efficient tool for political and economic interests realization of China in Persian Gulf. The main areas of multilateral cooperation of China and GCC are analyzed in this article: energy and oil industry, economic, commercial as well as infrastructure construction cooperation, free trade zone creation. It is defined that at the present moment cooperation of sphere of politics, economy commerce, energy sector and environmental protection as well as climate change, culture, education, health care, sports are key options for mutual development. An important part of mutual cooperation is related to a Chinese initiative of Silk Road Economic Belt and the 21st Century Maritime Silk Road.

Keywords: China, GCC, Persian Gulf, Silk Road Economic Belt, the 21st Century Maritime Silk Road, strategic dialogue China – GCC.

Кононенко М. Г., аспирантка кафедры международных отношений и внешней политики, Институт международных отношений Киевского национального университета им. Тараса Шевченко (Украина, Киев), mashgo0702@hotmail.com

Основные направления сотрудничества КНР с Советом сотрудничества арабских государств Персидского Залива

Главным принципом отношений нового типа КНР с государствами региона Персидского залива является взаимовыгодное экономическое сотрудничество. Оно подразумевает как развитие двустороннего сотрудничества, так и сотрудничества с региональными организациями, а именно Советом сотрудничества арабских государств Персидского залива (ССАГПЗ). В связи с этим, было создано многоуровневую систему двустороннего и многостороннего диалога на разных государственных уровнях, а также в сфере бизнеса. ССАГПЗ играет важную роль в углублении и диверсификации форм стратегического партнерства между Китаем и странами региона. Отношения в рамках программы "КНР-ССАГПЗ" выступают в качестве важной сферы и действенного инструмента реализации внешнеполитических и внешнеэкономических интересов КНР в регионе. В статье обозначены и проанализированы основные направления многостороннего сотрудничества КНР и ССАГПЗ: сотрудничество в энергетической и нефтедобывающей отраслях, торгово-экономическое сотрудничество, сфера инфраструктурного строительства, создание зоны свободной торговли. Обозначено, что на данном этапе расширяется сотрудничество в сфере политики, экономики, торговли, энергетики и охраны окружающей среды и изменений климата, культуры, образования, охраны здоровья, спорта и т.д. Важное направление сотрудничества КНР и ССАГПЗ связано с реализацией проекта возобновления так называемого "экономического пояса шелкового пути" и "морского шелкового пути XXI века".

Ключевые слова: КНР, ССАГПЗ, Персидский залив, "Экономический пояс шелкового пути", "Морской шелковый путь", стратегический диалог КНР – ССАГПЗ.

* * *

УДК 327.3(913)

Ткач Т. Я.

аспирантка кафедры міжнародних організацій та дипломатичної служби, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ), may-t@mail.ru

ГУМАНИТАРНА ДІЯЛЬНІСТЬ ООН З ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ЦУНАМІ В ІНДІЙСЬКОМУ ОКЕАНІ 2004 РОКУ

Із зростанням частоти виникнення стихійних лих, удосконалюються інструменти та механізми діяльності ООН з подолання наслідків стихії. Цунамі 2004 року, безпрецедентне за масштабами руйнації стихійне лихо, привернуло увагу багатьох дослідників із різних галузей науки. У статті досліджується комплекс дій, до яких вдалося ООН в операції з подолання

наслідків цунамі у 2004 році. Основна увага приділена існуючим механізмам взаємодії та координації між міжнародними організаціями, національними урядами та країнами, що надавали допомогу. Комплексний підхід до дослідження діяльності ООН після цунамі в Індійському океані дозволяє виокремити головні прогалини в існуючому механізмі, дослідити найдієвіші програми, що були задіяні ООН та в подальшому стали загальноприйнятною практикою під час гуманітарних операцій. Завдяки порівняльному методу автор досліджує особливості проведення гуманітарної операції в різних країнах та визначає рівень залучення агенцій ООН до планування цих операцій та намагається визначити залежність між рівнем залучення експертів ООН та успішністю проведення операцій.

Ключові слова: гуманітарна діяльність, ООН, стихійні лиха, УКП, Південна Азія, Східна Африка.

Із зростанням частоти виникнення стихійних лих, удосконалюються інструменти та механізми діяльності ООН з подолання наслідків стихії. Цунамі, яке трапилося у грудні 2004 році є одним з таких прикладів. Дана стихія завдала на той час безпрецедентних руйнувань у 12 країнах. Зрушення на дні океану перемістили величезний обсяг морської води і створили величезне цунамі, які прокотилося через Індійським океаном і дійшло до східного узбережжя Африки. На відміну від країн в Тихоокеанському регіоні, країни з виходом в Індійський океан не так часто стикалися із цунамі, тому у не мали у своєму розпорядженні адекватних регіональних або національних систем раннього оповіщення та евакуації [8]. Дана тематика є надзвичайно актуальною, адже дослідивши гуманітарні операції у 12 країнах та роль ООН у цих операціях, можна виокремити основні прогалини в існуючому механізмі надання гуманітарної допомоги ООН, що і становить основну мету даної наукової статті.

Цунамі 2004 року, безпрецедентне за масштабами руйнації стихійне лихо, привернуло увагу багатьох дослідників із різних галузей науки. Зважаючи на велику кількість публікацій щодо гуманітарної діяльності ООН, варто відмітити, що вони, як правило, не носять комплексного характеру, а присвячені дослідженню лише окремих аспектів проблеми, мають нерідко поверховий характер і містять іноді суперечливі положення і висновки. Переважно більшість публікацій за обраною темою становлять звіти міжнародних організацій, які переобтяжені цифрами та не містять достатнього рівня аналітики.

За ініціативи Інституту Фітца був створений спільний центр з оцінки наслідків стихії, але на жаль, з усіх міжнародних організацій, які брали участь у відновленні постраждалих регіонів, лише 38% долучилися до цього процесу. Саме відсутність єдиних принципів та методів оцінки і призвела до непропорціонального розподілу гуманітарної допомоги. Крім того за такої ситуації сама гуманітарна операція перебувала під значним впливом ЗМІ. У ті регіони, де провідні телевізійні канали відзняли сюжети про важке становище населення, одразу ж відряджалася велика кількість гуманітарної допомоги та співробітників. Це і викликало неправильний розподіл ресурсів, що впливало у ситуацію, коли в одних регіонах люди не знали нестачі ані питної води, ані продовольства, а в інших ситуація була кардинально іншою. А найважливіше те, що такі диспропорції не вдалося усунути протягом навіть 3 місяців після початку проведення гуманітарної операції [7].

Безперечно правильна система оцінки наслідків стихії надає змогу міжнародним організаціям надавати адекватну допомогу постраждалим без розтрати коштів.